

TELEGRAFUL ROMAN.

ăpare Marțea, Joi și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la

Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu strada Măcelarilor 45

Corecțiunea Redacțiunii Român și a se adresa la

Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.

Epistolele nefrancate se refuză — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiu 5 Iuliu 1895.

I.

În cei doi numeri premergători ai fôiei nôstre am arătat mai de-a-prope intențiunile, cari guvernul magiar le urmărește pe toate terenele, pentru a deschide întrebuințarea limbii nôstre cu desevêrșire chiar și acolo, unde prin lege e garantată; am indicat prin ce necrutată, cu călcarea legilor existente și neabrogate, prin ordinațiuni, precum și fără acestea prin organele statului, mai cu seamă prin cele administrative, în mod direct și indirect, așa dicând teroriză pe toți aceia, cari mai au curagiul pe naționalitatea.

Conducătorii poporului nostru înainte de anul 1848 și după aceea au fost pe lângă puțină inteligență, de care ne bucuram, atunci, mai cu seamă preoți și învățatori, de cari legat strâns de acesta prin moralitatea și religiozitatea sa, în toate împrejurările, și la bine și la rău asculta cu supunere necondiționată de ei, și prin acesta s'a întărit în credința sa strămoșască, ținând strâns la religiozitatea și naționalitatea sa.

Ba mai mult, toate asupririle, ce au venit asupra capului său din partea inamicilor neimpăcați ai lui, din partea guvernelor asupritore și a acelor națiuni conlocuitoare, cari nici odată nu a voit binele neamului românesc, nu a fost în stare să abată pe români dela propusele lor, n'a fost în stare să atingă simțul care în toți vecii a nutrit pentru a trăi în religiozitatea sa strămoșască, a trăi ca român, a trăi ca atare și a lupta pentru câștigarea libertății, de a fi egal cu celelalte națiuni, cari parele cu noi românii asupriți în același timp se bucurau de libertate mai mare și de privilegii, cu cari asupriau poporul nostru și îi făceau traiul vieții aproape imposibil și nesuportabil.

Toate acestea, dar nici sistemul lui Bach, nu numai că nu a micșorat

numărul poporului român, ci din contră a escitat din nou simțul, sa înmulțit pe baza vitalității sale înăscute, pe baza puterii sale morale și spirituale, sa cultivat și s'a întărit astfel, încât astăzi când, dispunem de o frumoasă inteligență în toate ramurile științei, ați când dispunem de un cler luminat și cu studii înalte, este o utopie o închipuire preste puterile de care poate dispune guvernul unguresc, când socotesc. Cu toate acestea în timpul din urmă, va putea magiariza pe români, pe lângă toate persecuțiunile, ce acestia trebuie să îndure, vătămându-i în simțul lor religios și voidnd prin legi drastice ale timpului și simțul lor de naționalitate, ai face ca în scurt timp se nu mai scie că sunt români. Acesta nu se mai poate nici înainte cu 5 decenii; astăzi e prea târziu; încercările ce se mai fac, pot avea momentan succes în formă, nici decum în realitate durabilă.

Legile și sistemul Bachian nu au fost în stare a germaniza, deși sistemul era măgulitoriu, mai cu seamă pentru noi românii, contrariu tocmai de sistemul inițiat de guvernul magiar.

În asta privință ar putea lua guvernul magiar învățătura intenționând astfel a-și asigura existența statului unitar și suprimarea tuturor celorlalte naționalități.

Guvernul magiar însă din 1868 încôce, pe lângă totă legea naționalităților a început cu sistem, parte prin ordinațiuni parte pe alte căi a face iluzorie toate legile aduse de el însuși, cari s'au purtat că dau prea multă libertate naționalităților conlocuitoare, ale delătura, firesce așa ca lumea și naționalitățile ale acestui stat poliglot să nu simtă intențiunile lui de a nimici tot, de a persecuta pe toți aceia cari nu ar propaga ideea de magiarizare, și cari ar putea avea alte curenturi decât cele ale Kulturgetului din Cluș!

Acosta însă nu a durat mult.

Cu era sdrobitoriului de naționalități încă la 1875 s'a început și pe față asupririle și prigonirile; mai lu-

tău cu legile asupra școlilor confesionale, elementare apoi medii, din motiv de esplicat, căci în tinerețe voiesc a stinge simțământul ei de român, de aceea persecutarea învățătorilor noștri o consideră guvernul magiar de un punct principal al programului său de magiarizare.

Actualul guvern nu s'a mulțumit și nu se mulțamește cu nenumăratele prigoniri pe toate terenele; a aflat necesar, ca să aducă și legea despre căsătoria civilă precum și introducea matriculele de stat, cu cari doarece a-și realiza și ultimele sau penultimele planuri ascunse. Acestea legi ating toate naționalitățile din Ungaria, dar mai vătămătoare, mai funeste sunt pentru poporul nostru pentru religiozitatea noastră din motive următoare: pentru că pericol a fost legile pentru introducerea limbii magiare în școlile noastre confesionale, pericol legea pentru salarizarea învățătorilor, pericol și legea pentru asilele de copii, acestea însă în mare parte nu sau realizat și cu gustul puterii statului, după ce nici naționalitățile și cu atât mai puțin noi nu am stat și nu putem sta cu mâinile în sin.

În ce privește însă pericolul și nedumeririle, cari ne înfioră față cu legile ce se vor introduce și cu presiunile ce au să urmeze pe baza lor față de clerul nostru, de viitorul acestuia și a poporului său credincios ne rezervăm a reveni.

Revista politică.

Cum să petrec într'adevăr lucrurile astăzi în Macedonia. Nimenea nu poate să spună exact. Unii vorbesc despre bande revoluționare, cu cari s'au întemplat lupte sângerose; alții dic, că încă are atâta armată în Macedonia, încât mișcarea nu poate lua în nici un caz dimensiuni mari; tot ce e suspect, este însă faptul, că până acum încă nu există o linișce deplină. Nu cumva reține o mână nevedută aplicarea iataganului? Unele puteri

au adresat guvernului bulgar provocarea urgentă, ca să se țină departe de mișcarea macedonă, ba să se dea chiar și prefectilor ordine severe în acest sens; cu toate acestea însă în poporul bulgăresc există un entuziasm bine pronunțat pentru mișcarea din Macedonia. În tot cazul nu e întemplanare, că tocmai acum s'a trimis o deputație bulgărescă la Petersburg. La început fu primită, ce-i drept, cam rece, și mai pe urmă însă se încălzi și rușii tot mai tare pentru frații lor bulgari. Ei fură primiți prin toate locurile mai înalte. Nu este de puțină importanță și împrejurarea, că reuniunea slavonă de binefacere, care jôcă în Rusia un rol mare, a primit pe deputații bulgari, și totodată a prezidentul sântului sinod, le-a ținut între altele și următoarele: „Inimile Rușilor sunt cuprinse de aceeași iubire cătră voi, ca și mai înainte. Sosirea voastră aici dovedește deșteptarea spiritului național bulgăresc și recunoșcerea acelei idei, a cărei descvoltare este scopul guvernului atât de scump nouă posibilitatea, să ocupe locul, ce i-se cuvino între celelalte popore slave“. Din acestea se vede, că Rusia ăr ar fi înclinată, să folosescă Bulgaria ca instrument pentru cunoșcutele sale scopuri în Orient. Deputațiunea bulgară s'a întemplat și cu Theodorow, redactorul foaiei „Novosti“. Acesta a ținut între altele: „Principele Ferdinand n'a făcut Bulgariei nici un rău; noi îi suntem recunoscători, că ne-a scăpat de Stambulow. El doarece că iubesc o împăcare cu Rusia, și pentru că inebese încredere Bulgaria, el e gata să tacă totul pentru realizarea acestei împăcări. Vina la toate evenimentele triste, cari s'au întemplat în cei din urmă 8 ani în Bulgaria, o pörtă mai mult Stambulow decât principele Ferdinand. Nu mai încapă nici o îndoială, adaus Teodorow, că Sobrania va da pe Stambulow în mâna judecării. Trebuie s'o și facem asta în interesul viitorului, ca să nu-i mai trăsnească nimenu prin miște, să abuzeze de puterea încredută lui“.

FOIȚA

Documente pentru limbă și istorie.

(Urmare.)

Copie.

Miltiv Vasii Ioan Mihail Costandin suțul veovod în Gpdinã zemli Blașcon; dumineavôgrã tacsandariilor, i voao slujbașilor Oeri de sud Arșiși vè facem în sciire pentru vâcărul streinilor care îl plătesc sudiți căsăro-crăescii la vremea ôeritului pã vitele ce le au aicea în țară la pășune, adecã de vita mare câte bani 33. și de vitã micã pe jumătate, cã cu acest cuvânt ce se dice de vitã micã pe jumătate, s'au întemplat în anul cel trecut, a face slujbași oeri ca unii duduși cupurari împotriva vechiului obicaiu, făcând tunși cai mari, și sugători vite mici pe care slujbași iam pus domnia mea de au întors înapoi bani ce au luat, mai mult plătind și cheltuiind sudiților, deci pentru ca să nu se mai întemple și pe viitoriu vremã a face vre-un slujbaș tãlmăcirea acestui cuvânt întralt chip, măcar cã am poruncit domnia mea c. și la puncturile slujbi să se des-

lusașcă, darã iată și la mâinile sudiților am dat acestã domnescã carte mainainte; prin care poruncim deobște slujbașilor Oeri ca la vremea cea obicinuitã a Oeritului să nu superați împotriva ce tunși și mânzați, aveți ai socoti drept vitã micã, dela care aveți a lua vâcărul pe jumătate, adecã doi drept și unul, ărã cu sugători nu aveți a face, in saam recoh Gospodetvami. In Bucuresci 29 August anul domnului 1792.

(L. P.)

Ioan Mihail Corstandiu,
suțul Voevod Gospodin Zemli Blașcon.

Copie.

Sluga domnii mele Bãtași din Plaiul Argeșului sud, îi facem domnia mea în știre cã pentru lăcuiitori al nemțescii ce au vitele lor la pășune aicea în țara domnii mele, visau poruncit de obște prin deosebire cărțile domnii mele, dela șapte ale lui August, într care s'au cuprind, ca lana și mițele dela vitele lor ce le tund sus în munți, lângã hotar, sunt slobozi după poruncile împerătesci a o trece în lăuntru fără de a lise cere nimic, nici cu nume de habaet nici cu nume de vamã. Darã fiind cã se jãluirã sudiți cum cã fără cartea domnii mele de slobozenie nu li se dã voe, ărã vè poruncesc strașnic, ca

pentru aceea lãnã și mițe, tunse dela vitele lor sus în munți lângã hotarã fără de a li se cere cartea domnii mele de slobozenie sau măcar adeverință dela spatarie sau dela ispravnicii, a o trece în lăuntru, urmând după cuprinderea cărții domnii mele dela 7 ale lui August. Așiderea ărãtarã si pentru ciobani cari vin dela vale, si se suie în munți la stãna cu malai de hrana mãncării si cu cele trebuincioșe la stãnele ce au în pãmântul țerii domnii mele, să opreșce de cãtrã vãmăsi în Plãiasi cerându-le rãvas de slobozenie, si cu acestã pricinã să zãbãvesc, si se trãpedã câte douã trei zile pãnã să nu mērgã la ispravnicii să aducã rãvas, care, acestã fiind de trebuință. când acei ciobani nu au a trece acestã fiind si alte trebucioșe peste hotar, ce la stãnele lor, ce sunt sus pe munte, a pãmântului țerii domnii mele îi poruncim ție vãtas de plaiu ca si acestã cerere de rãvas să lipsescã, si să fie slobozi a merge la stãna fără de rãvas ispravnicesc cu malaiul cel trebuincios de hrana lor. Grijind numai tu vãtas, ca să nu trecã peste hotar cu cãt de puțin zaharea. Fîind cã acesta este poruncã.

(Va urma.)

Etă cum se ved ghearle vulpii din sac și cum se dovedesce amestecul ascuns al Rusiei în afacerile interne ale Bulgariei. Stanbulow — după părerea Rușilor, trebuie în tot cazul sacrificat, căci numai el a ținut și cultivă cu atâta energie politica triplei alianțe în Bulgaria împedcând în chipul acesta mult dorita împăcare cu Rusia.

După eele mai prospete telegrame din Sofia, Stanbulow a fost victima unui atentat. El a fost, nu departe de clubul Union, atacat pe stradă de 4 persoane și rănit greu parte prin împușcături, parte cu pumnale. Nu mai e nici o speranță să scape. Cu el era și cumnatul său, Petcow, căruia nu i s'a întâmplat nimic. Pe stradă erau o mulțime de oameni.

Sic transit gloria mundi! Intrigile obicinuite ale Rusiei au pus bine pe un bărbat care atâția ani de-a rândul a condus Bulgaria cu o mână de fer tocmai atunci, când situațiunea era mai periculoasă. Mai acum câțiva ani nu era bulgar, care se nu adore pe Alecsandru de Battenberg și pe Stanbuloff. Sôrtea acestor doi mari bărbați ai Bulgarilor acum e cunoscută. Slab testimoniu își dau bulgarii prin miserabila lor purtare față cu amândoi. Descurajătoare și tristă este această expresie de recunoștință. Slab, de dece ori, slab lucru!!

Diarul oficios al Germaniei „Nord-deutsche allgemeine Zeitung“ scrie din incidentul aniversării războiului dela 1870 următoarele șiruri interesante: „Noi n'am înțeles un războiu de revanșă din partea Franciei. Ar fi un anachronism. De altă parte noi nici nu avem intențiunea, să influențăm cu energie asupra relațiilor Franciei; noi așteptăm din contră această hotărâre cu sânge rece. Dar trebuie să fi orb, ca să nu recunoști, că noi am intrat în o fază a istoriei universale, în care state europene fac paradă pentru care nu sunt responsabile, cu război, în cari își consumă reciproc puterile lor, și pun în joc într'un mod nepermis viitorul Europei cu deosebire din punct de vedere economic. Problemele prezentului pentru puterile mari europene sunt pe teritoriul continentelor streine, și ținta să poată ajunge numai astfel, dacă se evită ceartă internă europeană și se asociază puterile de muncă. Pe acest drum ar trebui să pornescă și Franca, dacă nu vrea, să pörte din cauza încăpăținării și îndărătniciei sale o politică neprevădătoare. Bine judecă diarul german: De ce atât războiu în pace? De ce să nu se facă scoli în loc de casarme? Câte bunătăți nu s'ar putea realiza, dacă ar purcede toate statele astfel!

In Anglia se fac alegerile generale pentru parlament. Intre cei aleși este și un fiu al lordului Salisbury cu numele lordul Cranborne și Stanley

Noutăți.

Invetatori de model. La școala română din Boița unde în est an au funcționat ca invetatori Const. Vulcan, N. Șoldea și N. Istrate, s'a ținut esamenele în 25 Iunie a. c. sub presiul Rev. domn Ioan Papiu protopresbiterul tractual. La finea esamenelor dl protopresbiter a declarat, că dintre toate esamenele scolare din tractul seu, esamenele școlii din Boița au fost cele mai slabe. Acest rezultat trist provine din conflictul ce există între invetatorii aplicați la această școală.

După dl protopresbiter a cuvântat dl episcop Radu Istrate, care la adresa invetatorilor a ținut următoarele: „mergeți în câtrău vă va milui D-șeu, duceți-vă la alte școle și ne dați pace că prin

purțările D-vostă ne stricați copii, și ne periclitați școala“.

Frumos testimoniu!! Dl invetator Istrate a declarat publice că 'și dă demisiunea dacă și colegii lui o vor face acesta. Vulcan și Șoldea însă nu voiesc a demisiona fiindcă ei poște raționază altcum nu ca colegul lor Istrate, ei vor fi creșdend poște, că e destul dacă 'și ridică regulat salariul, la ce se se mai cugete și la educațiunea copiilor încredințați conducerii lor.

Un participant.

Denumiri. Judelui regesc al judecătoreii cercuale din Năsăud Vasile Pop, și judelui dela tribunalul din Sibiu Eugen Iovian li s'a conferit titlul și caracterul de jude ai tablei regie.

Comite suprem superstițios. Foile magiare aduc șcirea, că Dr. Stefan Vojnits fiitorul comite suprem al comitatului Bács-Bodrog e atât de superstițios, încât în momentul când ministrul Perczel l'a încunoscuit că are să fie numit comite suprem, a răspuns acestuia că numai așa va primi postul oferit, dacă denumirea nu i-se va face Miercurea sau Vinerea.

Avis celor cari se ocupă cu pascălia!

Foie revoluționară. În Sofia a apărut foia numită „Revoluțiunea“ cu devisa: „Libertate! Nu metropolit, ci revoluție ne trebuie“. Titlul foiei este ilustrat, în care se pot vedea capete de oameni în sulți; de după munți răsare sôrele libertății, ér din jos e tipărit: „Libertate, ori mörte“!

Cele mai potrivite raporturi de etate între însurați. În „Revue d'économie politique“, directorul oficiului de statistică din Budapesta publică un studiu în care se ocupă cu cestiunea: în ce raporturi de etate se potrivește mai bine soții în căsătorie? — Pe baza datelor statistice cele mai fericite căsătorii au fost acelea, în cari raportul între etatea bărbatului și a nevestei a fost 25—19, 31—21, 40—24, 45—29.

Având în vedere raportul dintre ani, se recomandă fetelor de 18—19 ani să se căsătorească cu bărbați mai bătrâni cu 7 ani, decât dênsele, pe când cele de 21—29 ani se pot mulțami și cu bărbați cari sunt cu mai mult de 7 ani mai bătrâni decât dênsele. — Femeilor mai bătrâne decât 30 ani, nu li se dă nici o instrucțiune, poște din cauză că la acestea nu au nici o influență anii bărbatului.

Muscă periculoasă. Din Timișoara se scrie că o copilă de 8 ani a fost pișcată de o muscă și în urma acestia a murit.

Haz. Ișig: Cucóne Ghiță, am venit să-mi plătiți polița.

Cuconul Ghiță: Nu plătesc nimic unui jidan.

Ișig: Bine cucóne, am să viu după prânđ ca protestant.

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român“.

Valea Someșului castrul Năsăudului, finea lui Iunie 1895.

Stimate domnle redactor!

Preumblând în ținutele acestea prin promenada cea de 100 ani din castrul Năsăudului și metitând asupra sôrței poporului românesc mia venit ideia depusă în articolul de mai jos, pe care vă rog ca să o publicați cât de îngrabă în colónele diarului ce redigiați.

Este mai mult ca sigur că cu 1 Octombrie 1895 vor intra în vigoare legile pentru căsătoria civilă și pentru matriculele de stat.

Legea amintită la primul loc va jigni mult interesele capilor districtuali al organismului nostru bisericesc, protopresbiterii tractuali vor fi lipsiți de venitele lor de până acuma, cari își aveau titlul lor în tacele ordinari dela cununii și cu venitele din procesele divorțiali.

Fiesce care protopresbiter va perde un venit anual dela 300—600 fl. și în unele locuri până la 800 fl.

Și pe lângă toate acestea, acesti oficiali cardinali din organismul nostru bisericesc, sunt chemați a reprezenta statul nostru bisericesc față de organele publice și față de popor cu ore-și care demnitate, mărétă și viață.

Dar cum va fi posibil ca să reprezenteze ei biserica dacă nu vor avea mijlocele necesari, dacă vor fi siliți să se lupte cu lipsă și cu neajunsurile de toate ținutele, pentru-că nu ne este permis a presupune ca acelea persoane cari au studiat și în cea mai mare parte au trecut prin cursurile mai înalte academice, se vor apuca éră de cörnele plugului sau vor căra lemne pe la țarguri ca odinioară fericitul Filipanu ca să și potă asigura existența lor și a familiei lor, de toate ținutele.

Toate profesiunile din patrie s'au îngrijit de mult ca preoții și mai cu samă capii lor tractuali protopopii lor să fie salariați pe cât de bine, aceia dară și dacă vor perde tacele dela cununii din procesele divorțiali, tot sunt în stare de a trăi domnesce și de a reprezenta bisericile lor cu totă viața și cu totă demnitatea.

Singur capii nostri tractuali sunt aduși la sapă de lemn, singur ei vor fi lipsiți de mijlocele care le îndemâna până acuma un traiu mai potrivit cu înalta lor poziție.

A sosit dar timpul ca noi se ne punem pe lucru și se le asigurăm onorifica lor existență

Cum se o facem acesta fără ca să impunem poporului nostru nouă sarcini.

După părerea mea daslegarea sau rezolvarea acestei întrebări se ar putea eșeptui într'un mod foarte ușor fără ca poporul să nu simtă, și étă cum:

Toate bisericile noastre au câte o proprietate, ba unele au și fondurile lor bisericesci, apoi mai este datina, ca în bisericile noastre să se adune bani cu discul pentru acoperirea trebuințelor bisericesci.

În fie care tract protopesc se așă comune bisericesci cu o stare bună, apoi cu o stare mai mijlocie în cea mai mare parte comune bisericesci sêrace și mai sêrace.

Pentru a putea asigura pe protopresbiter de un venit sigur anual de cel puțin 600—800 fl. v. a. ar trebui înainte de toate să se conscrie averile bisericesci din fie care parohie fire-ar ori consta-var acelea din venitele realităților ce le are biserica atât în parohiile matre cât și în filii, din venitele capitalelor ce le posed bisericile și din venitele mijlocii cari rezultă din banii adunați cu discul pe sama bisericeii și apoi clasificându-se parohiile după proporția venitelor ce le are, să se arunce o cotizațiune anuală 10, 20, 30, și 40 fl. și chiar și 50 fl. în parohii mai avute pentru statorirea salariului protopresbiteral.

Nefind tracturile protopesci de una și aceeași mărime, ba aflându-se unele tracturi mai avute ér celelalte mai sêrace, firesce că nu se ar putea ajunge în toate tracturile unul și același rezultat pentru statorirea salariilor protopresbiterali, dar cea împrejurare încă nu ne îndreptășește a nu îngrijii de salarisarea capii nostri bisericesci tractuali cu câte 500—600 fl. ori chiar și cu 800 fl. la an, pentru-că onórea națională, dreptul nostru de a exista și de a ne putea prezenta în tot locul ca români și ca un popor consciu de demnitatea sa, ne impune ca să ne îngrijim cât de îngrabă de salarisarea persónelor din cestiune.

Aruncul care ar fi să se facă asupra fiecărei parohii, în care ar fi să se verse la reședința protopresbiterală în 1 Ianuarie 1 Aprilie 1 Iulie și 1 Octombrie a fiecărei ar an trebui să și iee un caracter voluntar pornit din simțul religios care trebuie să-l

nutrască fiecare român, pentru-că nu-mai sub simțul bisericeii și al religiei strămoșesce mai putem rămânea români, deci dar fiecare comitet parochial ori eforie bisericescă, ar trebui să redigē un protocol după una și aceeași formă în linia căruia să obligă respectiva parohie din propriul său indemn a vërșă cotizațiunea statorită întru salarisarea capului său tractual.

Tot după această normă dar pe o basă mai largă se ar putea proceda și la salarisarea preoților până la cel puțin 200—300 fl. anual pentru-că e cea mai mare durere a vedea pe preoții nostri dela cari pretindem studii fără de nici un salariu fics.

'Mi vor reflecta mulți și mai cu samă românii aparținători de confesiunea greco-catholică, că preoții și protopopi lor, nu trebuie salariați căci cu regularea congruei și fără de altă îngrijire vor fi salariați din fondul religios.

Pe noi românii să ne ferescă D-șeu de asemenea salarisări căci atunci respectivii protopopi și preoți nu vor mai fi ai nostri ci vor fi nisce oficiali dependenți dela voința și bunul plac al statului care i va susține.

Eu cu introducerea congruei în statul preoților români greco-cath. nu ved altă decât contopirea acelora în statul preoților romano-catholici, nu ved altă decât abandonarea și părăsirea cu timp a ritului și orinduelelor noastre bisericesci orientali, nu ved altă decât separarea preotului de turma sa, nu ved altă decât crearea unei caste, inteligente care să nu se mai intereseze de sôrtea șermanului popor românesc, lipsit și fără de acea prin introducerea căsătoriei civile de factorul inteligent eșit pin sinul său.

Eu ca român care în viața mea nu am putut aduna nește averi mari, mam ascurat pe viața la societățile de asigurare Anker și Gresham până la suma de vre-o câteva mii, și aceea sumă o am destinat pentru o fundațiune din care să se potă salarisa în primul loc preotul din satul meu natal și după acea protopopi românesci de ambe confesiunile din Transilvania, pentru-că eu mai înainte de toate sunt român și apoi greco-catholic ori greco-oriental, de ce dar pe toți demnitarii bisericilor românesce i iubesc și trebuie să i iubesc de o potrivă.

Rândul întru conferirea salariului din fundațiunea mea, va trebui să se trecă întru toți timpii dela protopopul greco-oriental la altul greco-cath. ori vice versa.

Deci dar iubiiților români! apucați-vă cu o și mai îngrabă la lucru și salariați protopresbiterii nostri după modul îndigetat de mine și eu voi adormi mai mângăiat și mi voi lăsa osteneala mea din decursul vieții mele mai cu mare iubire.

Conchiemați numai decât adunări prealabile pentru consfătuire asupra cauzei, conscrieți consciințos toate venitele bisericesci, redigiați protococele parochiali relative la cotizațiunile posibile, lăsați să umble prin biserică discuri separate spre acest scop și răspundeți la 1 Octombrie 1895 acelora cari a lipsit pe dignitarii nostri bisericesci de venitele lor usitate de secol, cu salarele ce le veți institui cu acea și. *)

Așa să ne ajute D-șeu și geniul nostru românesc.

B. Bașota Moșiu Dêmbul.

*) În privința acesta a luat dispozițiunile necesare congresul nostru național bisericesc, din Mai cur. ér consfătuirile sunt precisate în statutul organic. Altcum consistoriile noastre, suntem siguri, că vor lua de timpuriu măsurile de lipsă, fiind cestiunea salarisării protopresbiterilor și îmbunătățirea salarelor preoților de tot urgentă, devenită prin legile din întrebare, Red.

Raportul general

al comitetului societății de lectură „Andrei Șaguna” la finele anului școlar 1894/95.

(Incheiere).

II.

Averea societății.

1. Bibliotecă.

A. Cărțile.

La începutul anului școlar biblioteca numără 2114 opuri în 2198 vol. 415 fasc. În decursul acestui an s'au înmulțit cu 74 op. în 84 vol. 68 fasc.: prin urmare numără de prezent 2188 opuri în 2282 volume și 483 fascicole, adăugând biblioteca patristică, care se administrează separat cu 45 opuri în 65 vol. 39 fasc., rezultă că întreaga bibliotecă conștă din 2233 opuri 2347 vol. 522 fasc.

a) A donat bibliotecii noastre:

	op. vol.
Academia română:	
1. Analele acad. rom. pro 1891-92	1 1
2. " " " " 1892-93	1 2
3. " " " " 1893-94	1 1
4. Basmele române pro 1893-94	1 1
5. Despre transmitere proprietăților imusante prin sângele animalelor imusante	1 1
6. Mihail Cogălniceanu (discurs de Xenopol)	1 1
7. Episcopul Melchisedec (discurs de Calinderu)	1 1
8. Cuvânt de primire de Naum	1 1
9. V. Alecsandri de Olănescu	1 1
Di Zacharia Boiu:	
10. „Transilvania“	1 1
11. Institutul Otteteleșanu	1 1
Di D. C. Cordescu:	
12. Desbinarea în bis. rom. de Pop	1 1
Di Silvestru Moldovan:	
13. Amintiri de student de I. Demetrescu	1 1
14. Comptabilitatea sărutărilor de I. Demetrescu	1 1
15. Tipuri și moravuri de I. Demetr.	1 1
D-na Crișan:	
16. Magyar-román kézi szótár de Putnokny și Crișanu	1 1
Di Ioan Popovici:	
17. Der deutsche Sprachunterricht de Dr. Cohn	1 1
18. Anweisung zur Behandlung deutscher Lesestücke	1 1
Di Vasile Mangra:	
19. Evangeliile de Genadie	1 1
Di Russu-Șirianu:	
20. Novele, de donator	1 1
Di Ilie Cristea:	
21. Eminescu élete és művei, de donator	1 1
Di Ilie Dop:	
22. Comasările, de donator	1 1
Di Ioan Costin:	
23. Îndreptar pentru întemeierea băncilor rurale, de donator	1 1
Di G. Hango:	
24. Fôie de legi și de actele guvernului 1 op 1 vol. 68 fasc.	1 1
25. Buletinul legilor pro 1863-64	1 1
26. Concordia jurnal pro 1866	1 1
Societatea „Petru Maior“:	
27. Raportul general pro 1894-95	1 1
Di Marcu Jantea, cl. c. III.:	
28. Deutsche Roman Zeitung	1 1
29. Repetitorium der organischen Chemie	1 1
30. Magyarisirung in Ungarn	1 1
31. Erdélyi ország története, de Szilágyi	1 1
Di Nicolae Albu, cl. c. III.:	
32. Sfaturi bune, de Carol Iugierius	1 1
33. Decretum tripartitum iuris consuetudinarii incliti regni Hungariae, de Verböczi	1 1
34. Leitfaden in der deutschen sprache	1 1
35. Stilübungen in den Elementarschulen	1 1
Di Traian Mihailu, student:	
36. Illustrierte Bibliothek Prohasca	1 1
Di N. Palade, cl. c. II.:	
37. Cestiunea română din Ungaria și Transilvania, de E. Brote	1 1
38. Solidaritatea latină	1 1
Di Iacob Manoil, cl. c. I.:	
39. Duh muscălesc, (traducere de membrii societății Clain	1 1

Di Iuliu Prodan, cl. c. I.:	
40. Die St. Georger Sauerlinge, de op. vol. Dr. P. Alecsi	1 1
Di V. Ferghete, ped. c. III.:	
41. Petru Maior, studiu biografic de G. B. Duică	1 1
Di Romul Gombos, cl. c. II.:	
42. Istoria bisericii, de A. Șaguna.	

Ținerea datoriilor noastre a exprima și cu acesta ocaziune adăuna recunoștință generoșilor donatori.

b) Din fondul societății s'au procurat:

	op. vol.
43. Poesii, de George din Moldova	1 1
44. Din góna vieții, de A. Vlăhuță	1 1
45. Heimer (Schauspiel) de Herman Suderman	1 1
46. Poesii, de I. Roman	1 1
47. Povești și anecdote de P. Petrescu	1 1
48. Poesii populare, de M. Canian	1 1
49. Țara noastră, de S. Moldovan	1 1
50. Serieri către C. Emilian și fca Henrieta și M. Eminescu	1 1
51. Dan, roman de A. Vlăhuță	1 1
52. Carte de cetire, de V. Onițiu	1 1
53. Un an de luptă, de A. Vlăhuță	1 1
54. Iubita, de I. Demetrescu	1 1
55. Mihail Cogălniceanu și Răpirea Basarabiei	1 1
56. Ardélul, de I. Slavici	1 1
57. Isprăvile lui Păcală, de P. Dulfu	1 1
58. Schițe din lit. rom. de N. Iorga	1 1
59. " " " " " " " "	1 1
60. Incercări din Metafizică, de V. Conta	1 1
61. Teoria Fatalismului de V. Conta	1 1
62. Teoria Undulațiunii de V. Conta	1 1
63. Poesii, de G. Lazu	1 1
64. Proză, de Th. Speranță	1 1
65. Anecdote, de Th. Speranță	1 1
66. Povești și povestiri, de P. Petrescu	1 1
67. Poesii, de Nicolescu	1 1
68. Impresii de călătorie din Italia de I. Demetrescu	1 1

Compactate și înregistrate: Convorbiri literare, „Revista nouă”, „Familia”, „Musa”, „Biserica ort. rom.”, „Candela”.

B. Foile.

a) În decursul anului școlar ispirat au sosit la societatea noastră următoarele jurnale reviste literare și științifice gratuite:

„Telegraful Român”, „Fôia Dicesană”, „Biserica și Școlă”, „Lumina”, „Candela”, „Unirea”, „Rândunica”, „Familia”, „Viata”, „Convorbiri literare”, „Gaz. Orăștiei”, „România Musicală”, „Vulturul”, „Tribuna”, „Dreptatea”, „Gazeta Transilvaniei”, „Tagblatt”, „Gazeta Bucovinei”, „Fôia Popului”, „Fôia de Dumineca”, „Néptanítók lapja”.

Primescă onoratele redacțiuni expresiunea sincerii noastre mulțămite pentru acest sprigiu însemnat.

b) Abonate au fost: „Vatra”, „Revista Nouă”, „Lumea Ilustrată”.

Tôte foile înșirate ne-au venit regulat. Pe lângă acestea ne-au mai venit: „Biserica ort. rom.”, „Cavalul” și „Redeșteptarea”, dar foarte neregulat.

Tôte foile s'au pus la dispozițiunea membrilor în cabinetul de lectură în timpul prescriș.

2. Cassa.

Averea societății în bani gata cu finea anului școlar 1894-5 este 1100 fl. 16 cr. v. a. dintre cari 600 fl. sunt depuși la institutul de credit și de economii „Albina”, éur un scris fonciar în valóre de 1000 coróna cumpărat dela banca „Albina” pentru mai mare siguranță s'a depus spre păstrare la on. Direcț. sem. pe lângă revers valid. Intratele acestui an fac . . . 277 fl. 65 cr. Eșitele 167 fl. 33 cr. rezultă deci un venit curat și îmbucurător de 110 fl. 32 cr.

3. Archiva.

În anul acesta archiva s'a înmulțit cu 69 acte, cari tôte sunt incluse în protocolul archivarului.

4. Colecțiunea numismatică.

Colecțiunea numismatică s'a înmulțit cu 24 piese în valóre nominală 98 cr. cari adăugându-se la cele 226 piese în valóre nominală de 32 fl. 18 1/2 cr. v. a.

Afară de acestea mai numără 2 lei 1/2 liră 15 stotnichi, 16 baiochii și o sulijă veche.

5. Colecțiunea de cântări.

Colecțiunea de cântări s'a sporit cu piesa „Măscă festivă” donată în 4 bucăți de un recunoscut binevoitor. Mai departe s'au scris unele cartele noué în colecțiunea de cartete ale societății, sau compactat piesele musicale nelegate și s'au indus în un catalog nou spre mai bună îngrijire.

Archiva împreună cu colecțiunea numismatică și de cântări se află în cea mai bună stare și în cea mai esemplară ordine.

Mobilierul societății.

La mobilierul societății s'au adăus 2 tablouri ale teologilor și pedagogilor absolvenți din anul acesta, dăruite ca suvenir. În bibliotecă s'a simțit lipsa unui nou dulap, cere însă nu s'a putut procura, deore-ce nu se mai află loc pentru el.

Mobilierul săleii de lectură nu s'a sporit cu nimic dovedindu-se pe deplin corespunzător.

Întreg mobilierul reprezintă o valóre de 564 fl. 65 cr. ér întreaga avere computată în bani se urcă la o sumă de circa 6000 fl.

Adaus:

Acest raport general s'a făcut pe hasa raporturii aculase sub: A. B. C. D. E. și F.

În fine recomandând tineretului seminarial ca să îmbrățișeze cu căldură societatea de lectură „Andrei Șaguna” al cărei scop nobil este înaintarea membrilor ei în cultură, rugăm pe onorata societate ca să binevoiască a da comitetului absolutului.

Comitetul societății de lectură „Andrei Șaguna”.

Ioan Toma, secretariu comit.

Marcu Jantea, preș. comit.

Nr. 3550.

Cerculariu.

Tuturor pt. protopresbiteri și inspectori școlari preoți, directori locali și învățători în diecesa Aradului.

Au obvenit adeseori casuri, că unele organe și corporațiuni de ale noastre, au negles repararea și curățirea edificiilor de școlă și a localelor de învățământ, în timpul potrivit, din carea causă nu s'a putut începe anul următoriu-se arile la termenul prescriș, dănuindu-se astfel învățământul și atrăgând asupra noastră feliurite reflecțiuni din partea autorităților de stat municipale.

A preveni aceste desordini, dispunem încă de acum cu începerea feriiilor școlari, curățirea și repararea edificiilor de școlă și a localelor de învățământ peste tot. — P. T. protopresbiteri și inspectori vor dispune și în particulariu la fiecare parochie, unde cunosc lipsa de lucrări mai speciali și intensive, anumind și indegetând lucrările de întreprins.

După experiențele din anul trecut școlariu, cu durere ne vedem îndemnați a accentua curățenia, o recerintă ce nu s'a satisfăcut încă deplin. Multe școli au curatori, îngagiați de către comitetul parochial, atari indiviși, cari nu cunosc regulile de curățenie, nu pot uitatele sanitare ale unui local de învățământ, în scurt nu știu ce și când este curat. Ar trebui se le fie învățătorilor de ajutoriu, dar de pedecă li sunt de multe ori. Pre cine se tragem la răspundere? pre învățători! Deci unde nu sunt curatori cu recerută cualificațiune, acolo protopresbiteri și directorul local școlariu vot stărui ca comitetul parochial să impună învățătorului curatoria, cu sarcină și cu remunerațiune cu tot, pentru că fiind curățenia o disciplină școlară, noi pre învățătoriu îl putem chema în proces disciplinariu, precum chieru în procesul de curățenie elevilor așa și pentru murdăria localelor.

Localul de învățământ trebuie se conserve, și în feriile mari, nevatemat postulatele mențiuni sale. Acésta o spunem ca să combatem un obiceiul rău, ce s'a încuibat, adecă obiceiul a folosi acel local la scopuri profane. Fiind că în ferie e gol acel local, crede

ici comuna să-l folosescă de deposit, coleca învățătoriu de măgazin pentru bucate în care este un local, de școlă a devenit cuibariu de galiție. Acésta nu se pôte suferi. Depozitele și magazinele produc umeđelă și muceđelă, daunează păreții și infiltrază acelui local miasme ce amenință lung sănătatea școlariilor; érá rēmășițele după galițe, dacăr au pētruns în podile, podilele sau împregnat, de nu mai sunt bune, nu eșe réul din doșcă sau scândură în butul frecatului și a leșiei.

Metodul învățământului reclamá ton, voié, spirit, adecă o veselie a școlariilor. Școlarii veseli se gătesc numai în locale frumoșe, curate, cu icóna lui Christos pe părete.

Avem cu tôți esperințe ce mare disciplinire este între școlă și școlă. În locale neîngrijite, învățătorii sunt supărați, elevii bosumflați și de cértă. Deci recomandând curățenia, nu sarcini noué vom se impunem acum onoratului corp didactic, ci oferim avantaje în folosul învățătorilor și în al învățământului.

Aduserem aci numai câte-va esemple, pe când sunt foarte varie relațiunile locali, deci pt. protopresbiteri și inspectori cunoscând variațiunile la edificiile școlari din cercul submanuat, vor lua însiși măsurile și despușețiunile părticularie la fie rare parochia, luminând și îndemnând comiteș parochiali, preoți și învățători, la curățirea abuzurilor.

Avem deci și în timpul feriiilor datorință a purta grije pentru curățenia localelor de învățământ, și anume să le ventilăm regulat spre a svēnta păreții, érá în acele locale, în care s'au pētruns miasme, se școlă, se școlă var sau cărbuni spre desinfectiune, în fine pentru restaurarea localelor umeđe să fie consultați zidarii. Și pentru-că comunele sunt bine provēdute cu medici oficiali, comiteteș parochiali pot să-i invite în casuri singuratișe a da îndrumări, a casura preste tot condițiunile sanitare ale edificiilor, vrem să șicem că medicul să vină a colauda curățenia, cum pretinde oficiul dēnsului. Mai depărte, a griji ca școlă să aibă îndemnată fântână cu apă bună, este o datorință a antistieș comunale, deci dēnsa încă trebuie invitată să și implinēscă oficiul. Curtea școlii, frumoș știu s'o împodobescă unii învățători, și de ce nu fac tôți acésta?! Învățătorii știu cumă mēneș poimnere sunt trei sute de ani, de când Torricelli, filosof și matematic, a șis că „grópa de gunoiu, este baia cea de aur a plugariului”, deci se premérgă cu esemplu, adecă economul cel bun, nu ține gunoiul în ocolul seu, până se pērá evaporând a pagubă, sau — precum a fost casul an — până se vină organele administrațiunei a constrinșe la curățire și scótere, de téma morburilor molipsitóre. Ci economul înțelept duce gunoiul în grădină și pe holdă. Așteptăm dela iubiții nostri învățători să pórte grije pentru curățenia școlélor și a grajdurilor din jurul edificiilor școlare, pentru starea corēspunzătoare a umblătorilor, și se gunoescă grădinile școlare, că așa se împrenă estetica cu igiena și cu economia, și împreunarea acésta o pretinde cultura.

Societatea ne arată de getul calea ce a luat-o spre întărirea și dezvoltarea sa; de esemplu, era învățătura mai nainte numai facultativă, adecă învăța cine voia; dar acum e un obligament general la școlă cotidiană, și părintele care a negles înscrierea prunçului seu de bună voie, de către școlă vădă înscriș din oficiu de către autoritatea publică, érá pentru absențiile școlari se croesc glóbe și alte pedepșe, ce caută să le supórte cei vinovați, și nu li se șede frumoș. Dela învățătura purcedem la curățenie, carea încă era numai facultativă până de unăși, dar acum pe calea desvătării a ajuns un obligament general, de sub care nu

ne putem subtrage dacă vrem să scăpăm de multele feliiuri ale miserilor și ale morburilor lipiciose; adică la curățenie încă este îndreptățită pedepsirea celor vinovați, și nu li se șede frumos celora, cari așteptă să vină glôba. Globi cu sute și sute de florini au dictat și au încasat organele administrațiunei civile an, de prin atari locuri, unde noi credeam că avem bărbați harnici în fruntea afacerilor noastre. Ne este cu greu să spunem aceste fapte în public; dar a le tăinu, ar fi păcat!

Autonomia în afacerile noastre bisericesci și școlare — e un principiu frumos, unde găsește o aplicare genuină, va se dîcă, cu autonomia unde se guvernează, acolo premerge mai întăiu învătătura, apoi vine lucrul. Deci cerem dela organele noastre să învețe și să lumineze poporul, când îl chiamă la un lucru sau la o întreprindere. Luminat, omul autonom, lucră cu bu-

curi: cei neluminați fac crimpitiș. Aducem exemple: Dacă cerem să se odăscă școlă, să-i esplicăm întăiu importanța acestui lucru, că împedecă miasele ce evaporă în continuu din pământ, și cari intrând în localul școlii, strică sănătatea școlarilor; că un local potit se pôte curăți mai cu îndemănare scl. Până nu l luminăm despre acēsta dacă a și făcut podele, nu le grijesce, se sparg și se aruncă, încât nu face serviciu pentru oprirea miasmelor nici pentru curățiă, și pentru-că astfel sunt urâte la vedere, ne causăză impresiuni nepăcute și ne desgustă dela sala de învățămēt. E mai greu a-i indupleca pe poporeni să facă ferestri duple la salile de învățămēt. Trebuie însă ca și în astă privință să încordăm stăruințele și năsuințele noastre, spunēdu-le credincioșilor atāt condițiunile igienice cât și interesul economic, adică cum că se economisăză și se crută lemne multe, eră lemnele de vin tot mai scumpe.

Acestea sunt în scurt vederile noastre despre curățierea și repararea edificiilor școlare și a localelor de învățămēt sub timpul ferielor. Le-am adunat în acest cerculariu, care, tipărit în număr recerut de esemplarie, se trimite la fie-care pt. protopresbiter și inspectoriu școlariu, spre a comunica cu parochiile submanuate, cu pt. preoți, directori locali și învățători.

Despre rezultatul dispușețiunilor acestora, așteptăm raport dela fie care protopresbiter și inspector școlariu până la 25 August a. c. observând că pt. protopresbiteri din districtul consistorial dela Orade, vor trimite rapôrtele lor la acel Venerabil Consistoriu.

Arad, 22 Iunie 1895,

Ioan Meșian, m. p.,
episcopul Aradului.

Loterie.

Miercuri, în 17 Iuliu n. 1895.

Brünn: 4 61 51 55 67

Nr. 266/895

[93] 1-1

Publicațiune.

În sensul §. 124 din procedura judecătorească în cauze matrimoniale se aduce la cunoscință publică că Ana Daniil Moga din Seliște prin sentența consistorială din 16 Maiu a. c. Nr. 3419 B s'a despărțit total de cătră bărbatul ei pribegit Michail Bêrză tot din Seliște.

Seliște, 27 Iulie 1895.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Seliștei

Dr. Nicolae Maier,
protopresb.

AVIS.

In librăria tipografiei archidieceșane se află de vëndare următorele cărți:

I. Cărți bisericesci.

Biblia ilustrată testamentul vechiu și nou, nelegată fl. 10, legat . fl. 15.—	Chiriadromion (Cazanie), nelegat fl. 10, legat 12.—
Evangelie, neleg. fl. 8 leg. în Octoich mare, neleg. fl. 17, leg. 20.—	Octoich mic, neleg. fl.—60 cr. leg. 75.—
Orologion (Ciaslov) neleg. cr. 60, legat 75.—	Proscomidia altariului 25.—
Penticostariu neleg. fl. 8, leg. 10—	Rânduiala la sfințirea bisericilor 2.50
Triodion cu Strajnic neleg. fl. 20, legat 25.—	

II. Cărți școlare.

Abedar, de Zacharia Boiu nel. cr. 20 leg. 24.—	Abedar, de Ioan Popescu nel. cr. 20 legat 25.—
Abedar, de Silvestru Moldovan nelegat cr. 20 leg. 25.—	Abedar magiar-român, de N. Putnokny leg. 20.—
Aritmetica, de P. Dima 32.—	Abedar, de Dogariu & Dariu I. = 30 cr., II. = 20 cr., III. = 35 cr., IV. = 45.—
Aritmetica după Lurz 20.—	Aritmetica de Vlaicu I = 20 cr. II. = 25 cr. III. = 35.—
Carte de cetire de Z. Boiu p. I. ediție nouă. nel. cr. 30 leg. 40.—	Carte de cetire de Z. Boiu p. II. nel. cr. 25 leg. 30.—
Carte de cetire de Ioan Popescu legată 70.—	Catechism de M. Toma 30.—
Catechism bogat 50.—	Cărticică de rugăciuni pentru copii leg. frumos ed, nouă 15.—
Comput de Ioan Popescu 120	Compendiu de Pedagogie de I. Popescu ed. nouă 2.—
Compendiu de drept canonic ediție nouă 3.—	Conducător la Abedar de I. Popescu 10.—
Culegere de cântecenaționale. 25.—	Carte de cetire magiară de Crișan și Putnokny partea I. = 70 II. = 1.—
Carte de cântări bisericesci pentru copii 12.—	Curs de limba magiară de Molnár I. II. III. a 20.—
Constituția patriei de Ioan Popovicu leg. 20.—	Chemia elementară de Vlaicu 80.—
Chemia elementară de Vlaicu 80.—	Chemia anorganică de Filipescu 80.—
Drepturile și datorințele civile 20.—	Elemento de Geografia de Zacharia Boiu 30.—
Elemente de Istoria patriotică de Z. Boiu 30.—	Elemente de Istoria nat. și Fisica de Z. Boiu 30.—
Elemente de Fisică de I. Dariu 30.—	Fisica de Făgărășan 40.—
Gramatica română de Miheljan cl. II. = 10 cr. III. = 16 IV. = 24.—	Geografia pentru școl. școlare de I. Dariu leg. 35.—
Geografia pentru școl. școlare de Moldovan & Făgărășan 30.—	

Geografia pentru școlile medii de Moldovan & Făgărășan I. . . fl. 1.20	Geografia pentru școl. medii de Moldovan & Făgărășan II. 50.—
Geografia pentru școlile medii de Făgărășan & Bârsan II. 1.—	Gramatica română de I. Dariu 25.—
Gramatica limbii magiare de Crișan & Putnokny 1.—	Istoria biblică pentru școl. școlare 30.—
Istoria biblică pentru școl. școlare 30.—	Istoria bis. rom. de Șaguna I. II. 3.—
Istoria de Dr. Ilarion Pușcariu 1.50	Istoria bisericescă ptru școl. pop. 35.—
Istoria bisericescă pentru școlile medii I. II. 1.—	Istoria Ungariei de Dr. N. Pop 25.—
Istoria Ungariei de S. Moldovan 26.—	Istoria Ungariei pentru școlile secundare de V. Goldiș 80.—
Istoria universală pentru școlile secundare de V. Goldiș 1.—	Istoria naturală de Dr. D. P. Barcian I. = 50 II. = 60.—
Istoria literaturii române de Lazarițiu 1.—	Legendar român de V. Petri 50.—
Legendar magiar român de N. Putnokny 30.—	Limba maternă de Dr. Ilarion Pușcariu, ed. nouă 40.—
Mărturisirea ortodocșă 1.20	Pastorală veche 1.—
Pastorală nouă 1.50	Pomăritul de D. Comșa 1.—
Principii din Pedagogie de dr. Il. Pușcariu 1.—	Psichologia empirică de I. Popescu 2.—
Teologia dogmatică 1.—	Teologia morală 1.50
Toldy, Narațiune poetică de Crișan & Putnokny 70.—	

III. Cărți literare.

Biografia fericitului Șaguna de N. Popea fl. 2.50	Istoria biser. politico-naționale. 1.—
Enchiridion s'au carte manulă de canone 4.—	Învățătorul și poporul de Marienescu 50.—
Polemia contra Heliad 50.—	Calendariu pe anul 1895 30.—
Scrisori apologetice 50.—	Sunete și resunete de Z. Boiu 50.—
Scrierea sf. Ioan gură de aur 50.—	Vocabular român german 70.—
Anghira creștină (cuvântări) funebreale de T. V. Gheaja 1.50	Anecdote și glume de T. V. Gheaja 65.—
Antologie română de Manliu 1.75	Cel mai mare bine din lume de Făgărășan 20.—
Cine ce face lui își face, comedie întrun act pentru tinerimea școlară 10.—	Codicele de Mateiu Voilean 80.—
Colinde de A. Marienescu 1.10	Compas românesc de P. Petrescu 50.—
Cuvântări funebreale de Z. Boiu 1.50	Crestomația română de I. Manliu 1.75
Date istorice de I. C. Pușcariu 2.—	Descântere populare de Marian 2.—
Documente pentru limbă și istoria de Dr. Il. Pușcariu 2.50	

Doine și strigături de St. Muntean . fl. —.12	Foi comemorative la serbarea 12/24 Maiu 1892 a lui G. Bariț 80.—
În memoria lui G. Bariț peosii de G. Joandrea 20.—	Întrebări de educațiune și instrucțiune studii pedagogice de Dr. P. Span 1.—
La Alma povesti de Constanța de Dunca Schiau 50.—	Leexiconul comunelor bisericesci din archidieceșă de Dr. Remus Roșca 1.—
Noul atac asupra școlilor noastre. Manual de drept cambial de I. Socaciu 2.—	Pace vouă de H. Drumond tradusă de D. Făgărășan 20.—
Primatul papal și infalibilitatea papei de I. Broju 25.—	Poesii de Andreiu Murășan 1.50
Poetica română de I. Manliu 1.75	Povesci ardelenesci din gura poporului de I. P. Reteganul I—V 125.—
Povestiri alese și întocmite de P. Petrescu 75.—	Retorica și stilistica de I. Manliu S'a dus în țără novelă originală de Il. Chendi 15.—
Studiu diu economia națională de P. Petrescu 40.—	Satul cu comorile novelă de P. Petrescu 45.—
Stupăritul de C. Dimian 80.—	Vechia metropolă de N. Popea 1.50
Protocoloalele sinodale dela 1864—1893 toate laolaltă 19—	Protocoloalele congresuale dela 1868—1891 toate laolaltă 7.60
Statut organic 25.—	Regulament pentru parochii 10.—
Regulament pentru organizarea, provisorie a învățămētului 10.—	Regulament pentru procedura matrimonială 20.—
Regulament pentru seminarul pedagogico-teologic Andreian 10.—	Regulament pentru afaceri interne congresuale. 20.—

IV. Tipărituri.

Budget cōla 03.—	Catalog de clasă cōla 02.—
Catalog de clasă broș. din 10 cōle 30.—	Catalog de clasă broș. din 15 cōle 45.—
Catalog de clasă broș. din 20 cōle 55.—	Carte de evidență cōla 03.—
Carte de evidență leg. din 30 cōle 1.80	Carte de evidență leg. din 40 cōle 2.10
Chronica școlară leg. 1.50	Consemnarea pruncilor obligați a cerceta școlă cōla 02.—
Conspecte protopopesci, pentru noucun. 05.—	Conspect despre comunele matre și filie cōla 03.—
Conspect despre visitarea școlilor cōla 03.—	Conspecte de catechisațiã cōla 03.—
Conspecte școlare inv. (date statistice) cōla 06.—	Conspecte prot. I. II. III cōla 06.—
Conspecte de absenții șeptemănale și lunare cōla 02.—	

Contul capitalelor active cōla . . . fl. —.03	Estrase din protocolul botezașilor, cununașilor și morșilor esempl. 01.—
Matricula școlară cōla cr. 2 legată din 50 cōle 1.50	Inventare pentru averea bisericilor 10.—
Jurnal de casă cōla 03.—	Jurnal de casă leg. 25 coli 165
Jurnal de casă leg. 30 coli 1.80	Obligațiuni ptru biserici esempl. 01.—
Protocolul bunei învoiri cōla 06.—	Protocolul bunei învoiri leg. din 50 cōle 4.—
Protocolul parochial cōla 06.—	Protocolul parochial leg. din 50 cōle 4.50
Protocolul botezașilor cōla 06.—	Protocolul botezașilor I. din 50 c. 4.50
Protocolul cununașilor cōla 06.—	Protocolul cununașilor I. din 50 c. 4.50
Protocolul morșilor cōla 06.—	Protocolul morșilor leg. din 50 c. 4.50
Protocolul de esibite cōla 03.—	Protocol de esibite I. din 30 cōle 1.80
Protocol de esibite I. din 50 cōle 2.50	Prot. de clasificatiune cōla 02.—
Prot. de clasificatiune I. din 50 c. 1.50	Specificatiuni pentru noa cununași 05.—
Testimoni școlare esempl. 02.—	Testimoni de religie 02.—

V. Icoane.

Icōna înmormētării domnului pe pânză fl. 2.50	Icōna înmormētării domnului pe hârtie 50.—
Icōna celor trei Ierarchi pe hârtie 30.—	Icōna Evangelistilor pe hârtie 50.—
Portret Șaguna 1.—	Portret Gozdu 1.—

VI. Requisite de scris.

Libele de scris à 1 cr. 100 70.—	Libele de comput à 1 cr. 100 70.—
Libele de dictando à 1 cr. 100 70.—	Caete de dictando din 6 foi 4 cr. dip 8 foi 6 cr. din 12 foi cu 8 cr. din 16 foi cu 12 cr. din 20 de foi cu 15.—
Glasuri (tocuri de pene) și de ceruse rotunde și cuadrate à 4, 5, 6, 8, 12, 20, 30, 40 cr. și 45.—	Tocuri (cōde) de pene condeiu dela 40 cr. suta până la 50 cr. bucata.
Hârtie fină de scris de cancelarie și concept à 6, 7, 8, și 10 fl. miia de cōle.	Ceruse à 1, 2, 3, 4, 5, 6 și 7 bucata și suta à 80 cr. I fl. 1.20 1.80 2 și 7 fl.
Pene de scris dela 50 cr. până 1 fl. 20 cutie constătătoare din 144 bucăți.	Tăblițe de pētră bucata 7, 10, 12 și 15 cu bucata
Tot felul de hârtie de epistole cu prețuri forte moderate.	Notese dela 4 cr. până la 1 fl. bucata.
Trăisti de școlă pentru copii, chipuri pentru copii, Circele, Văpșele și pensele, Hârtie sugăvîvă.	Calemar, Liniale, hârtie pentru steglagiu, Albume, Blocuri, Ținte de desen; totfelul de negră, toate acestea cu prețuri forte moderate.